

Nations Unies Piniraqnit tapkunung Pilarutit Nunaqqaqtut Inungnut

ATTATAQHIMAYUQ

Tamna Nations Unies Piniraqnit tapkununga Pilarutit Nunaqaqaqtut Inungnut

Titiratuqa hatqititat tapkuat
Tapkuat Nations Unies -kut
Timinga Maniliurutit Inuliquitlu Havakvia
Saptaipa 2007

Pigiaqtitauyuq atuliqtaunia tapkununga Tamaitnut Katimayit talvani 13 Saptaipa 2007

[piitumik naunaipkutat taphumunga Aturniqhat Katimayiralaat (A/61/L.67 tamnalu Add.1)]

61/295. Nations Unies Piniraqnit tapkununga Pilarutit Nunaqaqaqtut Inungnut

Tapkuat Tamaitnut Katimayit,

Naunaiqhimani aturahuaquyauyuq tapkununga Inungnut Pilarutit Katimayit talvanittut pigiatitauyuq 1/2 talvani 29 Juni 2006,¹ tapkununga Katimayit atuliqatat titiqat tapkununga Nations Unies Piniraqnit tapkununga Pilarutit Nunaqaqaqtut Inungnut,

Itqaumaplugit tapkuat pigiaqtitat 61/178 talvani 20 Tisaipa 2006, tapkuat ihumaliuqtut kinguvariaqnia ihumagiyaunia huliniq tapkununga Piniraqnit pivikhaqaquplugu uqaqatigiikpalliqlit tapkununga, ihumaliuriplutiklu inirtiqli ihumaliurniqtik hivuagut nungutnia tapkuat siksiti-uan katimania tapkuat Tamaitnut Katimayit,

Atuliqni tapkuat Nations Unies Piniraqnit tapkununga Pilarutit Nunaqaqaqtut Inungnut iluanititlugit tapkuat attataqhimayut talvunga hatqititauyut pigiaqtitaq.

*107-nga katitlugit katimaniq
13 Saptaipa 2007*

---

¹Takulugu *Atuqtauyut Titiqat tapkununga Tamaitnut Katimayit Siksiti-uanga Katimaniq, Ilagiarut Nappaa 53 (A/61/53)*, ilanga uan, taiguag II, nakataani. A.

Attataqhimayuq

Nations Unies Piniraqnit tapkununga Pilarutit Nunaqaqaqtut Inungnut

Tapkuat Tamaitnut Katimayit,

Hivuliqtauyaq tapkununga pityutit ihumagiyaunilu Ilagiyat tapkuat Nations Unies, ukpirinilu atuqtitauniaqniraqni piyalgit ihumagiyaayut tapkununga Nunaqyuat malikhugit tapkuat Ilagiyayut,

Naunaiqni tapkuat nunaqaqaqtut inungnut ayyikkutauyangi tamaitnut ahii inungnut, huli ilitturiplugit tapkuat pilarutai tamaita inungnut allatqigiangi, ihumagiyangi inmingnik aalaginit, taimalu naalaktauyangi taimiattuyangit,

Naunaiqnitauq tamaita inungnut ikayuqni tapkuat aalatqit nakuuqpiartut inuuhit ilitquhiitlu, tapkuat pityutaayut atuqtauvaktunut pitquhiit inungnut quyaginnaq,

Naunaiqpalliqli tamaita titiqat, maligait pitquhiitlu piplugit tapkuat uvaluniit aturahuaqtitni nakuuniqpanguni inungnut uvaluniit inmingnut piplugit nunaqnaaq humingaani uvaluniit humiutauni, ukpiqni, hunauyangi uvaluniit aalatqiknit ihuinarutaayut, maligaqtigut hugiyaungittut, ihumattiarmun hukhariyaungittut inuliquitinutlu nakuungittut,

Naunaitqikhaqni tapkuat nunaqaqaqtut inungnut, atuqtauninut pilarutai, piyukhat piitninik ihuinaqtauniq qanurittunitliqak,

Ihumaalutigini tapkuat nunaqaqaqtut inungnut akhuqtitaayut atuqpakhimaninit ihuinaqtaunit piplugit, taimailuqtauni, tapkuat ilitquhiqtaqtitaunahuaqni ihuiliqtitnilu nunakput, nunatagaayut piqaqnitlu, taimatut atuqtailiplugit, piluaqtumik, pilarutai pivaliatitni malikhugit tapkuat inmingnut piyaqaqnit piyumanilu,

Ilitturini irininaqnit piyaqaqni naalakniqmun aturahuaqtitnilu pitarihimayai pilarutit nunaqaqaqtut inungnut tapkunangaqhimayut katimayiuttarniqmun, maniliurutit inuliquititlu hanalrutai ilitquhinit, tarniinit pitquhi, atuqpakhimani ilitquhirivakni, piluaqtumik pilarutai nunait, nunatagaayut piqaqnitlu,

Ilitturigiplugittauq irininaqnit piyaqaqni naalakninut aturahuaqunilu tapkuat pilarutit nunaqaqaqtut inungnut naunaiqni angirutit, angirutaayut ahiilu atuttiaqtut ihuaqhautai Nunaqyuanut,

Tungahuktitnia piqpiaq tamna nunaqaqaqtut inungnut ihuaqhihimayut inmingnik katimayiuttaqnit, maniliurutit, inuliquitit ilitquhiitlu pivaliqtitynit pinahuaqhugit nungupkaqni tamaita qanuritnit ihuinaqtaunit ingumainaqnitlu humiliqak atuqqata,

Piniarahugini munariyauni tapkununga nunaqaqaqtut inungnut pivalianinut aktuayut tapkununga nunainutlu, nunatagaayut piqaqnitlu pilaqtitniagai ihuaqhihimani hakugikhivalliqli nilu havakvit, ilitquhiit pitquhilu, aturahuaqtitnilu pivaliatitni malikhugit tapkuat pinahuaqnit piyaqaqnilu,

Ilitturini naalakni nunaqaqaqtut ilihimani, ilitquhiit pitquhilu ikayuqhiutiyut ihuaqhihimanit ayyikkiktitnilu pivaliatitni naamaknilu aulataunit avatigiyainut,

Akhuqyumini tapkuat ikayuqhiutinit anguyakviuhuiqni nunat nunatagauyutlu nunaqaqaqtut inungnut inuutiagniqmun, maniliurutit inuliquititlu hivunmuknit pivalianitlu, kangiqhimaplugit ilannarikniqlu piqatigikni nunaqyuat inungnutlu hilaqyuaqmi,

Ilitturiplugit piluaqtumik tapkuat pilarutai nunaqaqaqtut ilagiit nunaliuyutlu pihimainaqni atuqatigikniq havariyauni piruqhainiq, ilihainiq, iliharniq inuuhirikniqlu nutaqamingnut, malikhaqhugit pilarutai nutaqat,

Malikhaqhugit pilarutai naunaiqni angirutini, angirutauyut ahiilu atuttiaqtut ihuaqhautit tapkunanga Nunaqyuat tapkuatlu nunaqaqaqtut inungnut piyut, ilaitnilu qanuritnit, pityutit hilaqyuamun ihumaalutauyut, piyauyumayut, havariyauyut pitqubhitlu,

Ihumagiyaunittauq angirutaumiyut, angirutit ahiilu atuttiaqtut ihuaqhiyaunit, piqatigiknilu hatqiqitai, tapkuat pihimayut hakugikhigiaqninut katutyiqatigiknit tapkunanga nunaqaqaqtut inungnut Nunaqyuatlu,

Naunaiqtaunit tapkuat Taiguaq tapkunanga Nations Unies, tapkuat Hilaqyuaqmi Atunuiyut tapkunanga Maniliurutit, Inuliquitit Ilitquhiitlu Pilarutit² tapkuatlu Hilaqyuaqmi Atunuiyut Inuliquititut Katimayituttatutlu Pilarutit,² tapkualuttaq Vienna Piniraqnit Havagutailu Huliniit,³ naunaiqni atuqtauvaknit atuqpiaqni tapkuat pilarutit inmingnik-aulattiniq tamaitnut inungnut, piplugit tapkuat ihumamiqhutik naunaiqnit katimayituttadni qanuritni ihumamiklu pinahuaqni tapkuat maniliurutit, inuliquitit ilitquhitlu pivaliatitni,

Ihumagiplugu piittuq uumani Piniraqnit atuqtaulat pingitniraqnit kitutliqak inungnut pilarutai inmingnik-pinahuaqnit, atuqni malikhaqni tapkuat hilaqyuaqmi maligaq,

Naluhuiqhugit tapkuat ilitturini nunaqaqaqtut inungnut uumani Piniraqnit pivalirutauniat ihuaqhittiaqhimani ikayuqtigikni piqatigiknit tapkunanga Nunaqyuat tapkuatlu nunaqaqaqtut inungnut, piplugit ihumagiyauni nakuaturniq, ihumamirniq, naalakniqlu inungnut pilarutit, ihuiningitnit nakuuyumiklu piyaunit,

Pinahuaqtitni Nunaqyuat malikhaqni tapkuat atuttiaqtumiklu atuqpalianit tamaita tapkuat aturiaqaqnit atuqniqut nunaqaqaqtut inungnut malikhugit hilaqyuaqmi hanalrutit, piluaqtumik tahapkuat turangayut inungnut pilarutit, uqaqatigiplugit ikayuqtigiknilu tapkuat inungnut pityutiqaqtunut,

Akhuqyumiplugit tapkuat Nations Unies pihimayut atuqpiatumik atuiniqniklu havaruini aturahuaqtitni hapumminilu tapkuat pilarutit nunaqaqaqtut inungnut,

Ukpirini tamna una Piniraqnit hulivalliq atuqpiaqnia atuqtakhaq hivunmun ilitariyaunianut, aturahuaqtitnia hapumminialu pilarutit ihumamirutitlu nunaqaqaqtut inungnut pivaliatitnilu turangayut huliniit tapkuat Nations Unies havagutai uumani havaqni,

²Takuni pigiaqtitauni 2200 A (XXI), attataqhimayut.

³A/CONF.157/24 (Ilanga I), taiguaq III.

Ilitturini naunaitqikhaqnilu tapkuat nunaqaqaqtut inmingnut pilaqnilgit ihuinaqtauhimaittumik tamaitnik inungnut pilarutit ilitturiyauyut hilaqyuaqmi maligait, tapkuatlu nunaqaqaqtut inungnut pihimayai katitlugit pilarutit tapkuat huruqtaulaitni aturiangit, inuuhirikni ilagittiaqnilu pivaliatitni inuuninut,

Ilitturiplugu tamna qanuritnia nunaqaqaqtut inungnut aalatqiknit tapkunanga nunaliit avikhimaninit tapkunangalu nunaqyuat tapkuatlu angipyaktumik nunaqyuami nunaliitlu avikhimaniani ilitquhiitlu atuqhimanini piyukhat ihumagiyaunit,

Pinahuattiaqhugu piniraqnit malikni Nations Unies Piniraqnit tapkununga Pilarutit Nunaqaqaqtut Inungnut atuqtauvakni pitagauni pinahuagakhat piplugit katutyiqatigikniq atauttimutlu naalakniq:

Nakataani 1

Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit tamaitnut aliagini, katihimaplutik uvaluniit inmigut, tamaitnut inungnut pilarutit atuqtauvaktutlu ihumamirutit ilitturiyaunitigut tapkunani Malgaqyuat tapkuat Nations Unies, tamna Hilaqyuaqmi Piniraqnit Inungnut Pilarutit⁴ hilaqyuaqmilu inungnut pilarutit maligaq.

Nakataani 2

Nunaqaqaqtut inungnut inmiguqtutlu ihumamiqtut ayyiikiktutlu tamaitnut ahiinut inungnut inmiguqtutlu pihimayutlu pilarutmik piyaungitpiaqnit qanuqluniit ihuinaqtaunit, aturahuaqninut pilaruytiktik, piluaqtumik piplugit nunaqaqaqtunit humingaqtut uvaluniit hunauyangit.

Nakataani 3

Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit inmingnik-pinahuarniq. Piplugu tamna pilarniq ihumamik naunaiqni katimayiuttaqnit qanuritni ihumamiklu pinahuaqni maniliurutiktik, inuliquitit ilitquhiitlu pivaliatitnit.

Nakataani 4

Nunaqaqaqtut inungnut, atuqhugit pilarutiktik inmingnik-pinahuaqnit, pihimayut pilarutmik ilikkuqnit uvaluniit inmingnik-aulattiniq pityutinut turangayut inmingni nunaliknilu pityutit, tapkualuttauq pityuhit piyaunilu kiinauyaaqatitni ihumamirutit huyaunit.

Nakataani 5

Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit ihuaqhihimani hakugikhigiaqnilu naunaittunut katimayiuttaqni, maligait, maniliurutit, inuliquitit ilitquhiitlu havakvit, huli pihimaplugit pilarutai piqatauniq tamaitnut, piyumagumik, katimayiuttaarniq, maniliurutit, inuliquitit ilitquhiliqutitlu inuuhit talvani Nunaqyuaqmi.

Nakataani 6

Tamaita nunaqaqaqtut inmiguqtut pilarutilgit nunaqyuaqarniq.

---

⁴Pigiaqtitauyuq 217 A (III).

Nakataani 7

1. Nunaqaqaqtut inmiguqtut pilarutilgit inuuhimik, timimun ihumaliqutinutlu nakuuniq, ihumamirniq nautiumaniqlu inungmun.
2. Nunaqaqaqtut inungnut piqartut katitlutik pilarutmik inuuniq ihumamiqhuni, inuuttiarniq nautiumaniqlu nunaliktigut inungnut piyalgitlu pipkagaungitniq kitunutliqak hulinit inuqaqaqniq uvaluniit kitunikliqak ahii hulinit ningaqaqniq, ilautitlugit nutaraiyaqaqniq ilagit ahii inut ilaginit.

Nakataani 8

1. Nunaqaqaqtut inungnut inmiguqtunutlu pilarutilgit pipkagaungitni ayyikkuhiuqtaupkaqniq uvaluniit huruqtaqniq ilitquhiinut.
2. Nunaqyuat piyalgit piqaqtaqniq atuttiaqtmik hanalrutai pittailinut tapkuat, ihuaqhiqniq inutlu tapkununga:
  - (a) Kitutliqak huliniit tapkuat turangayut uvalunit aktuayut pittailini nakuatuqniq nunaliit avikhimanitigut inungnut, uvaluniit ilitquhiit pinariyauni uvaluniit humingaqaqniq naunaiqni;
  - (b) Kitutliqak huliniit tapkuat turangayut uvaluniit aktuayut piyauninut nunagiyainut, nunatagaqniq piqaqniq;
  - (c) Kitutliqak qanurittuni pipkagaqniq inugiakniq nuktigauni tapkuat pipkagaunahuat uvaluniit aktuani ihuinaqni uvaluniit pittailini kitutliqak pilarutait;
  - (d) Kitutliqak qanurittuni pipkagaqniq ayyikkuhiutiyauni uvaluniit ilaliutyaqniq;
  - (e) Kitutliqak qanurittuni titiqat hanatyuhikhaliugat aturahuaqniq uvaluniit pipkaqni ihuinaqniq uvaluniit nakuanut nakunginaqniq turaqni tapkununga.

Nakataani 9

Nunaqaqaqtut inungnut miguqtutlu pilarutilgit ilaunit tapkununga nunaqaqaqtut nunaliuyut uvaluniit nunaqyuq, malikhugit tapkuat pitquhiit ilitquhitlu nunaliuyut uvaluniit nunaqyuq piyaqyuq. Piittuq ihuinarutmik kitutliqak qanuritni hatqilaqni atuqaqniq taimaittut pilarut.

Nakataani 10

Nunaqaqaqtut inungnut piyaqangittuq pipkagaunia ahivaqnia nunagiyainit uvaluniit nunatagaqniq. Piittuq nuktiakittumik, hivuagut tuhaumatitnilu angiqtaunit tapkuat nunaqaqaqtut inungnut piyaqyuq kinguagutlu angigutauni gaupkaqni piyalik pihimaittumik, hivuani tuhaumayumiklu angiqni tapkuat nunaqaqaqtut inungnut kinguagutlu angirutauni nakuamun naamaktumiklu utiqviuni tamnal, ayuqnaittarangat, atulaqniqniq utiqviuni.

Nakataani 11

1. Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit atuqpaknit atuqtaulitqikhaqnilu ilitquhiqtik pitquhiit pitquhiuyutlu. Una ilalik pilarutmik ihuaqhihimani, hapumini pivaliatitnilu hivuani, tatyā hivunikhamilu atuqtauvaknit ilitquhiqtik, tahapkuatut inituqlituqat atuqtauvaknitlu inait, piqutituqat, hanatyuhikhait, aliahutaunit, pitqubiliqutit takukhaunilu qungiaqtaunitlu hulityuhiit titiqatlu.

2. Nunaqyuat piyalgit piqaqtitni hugiatqikhaqni atuqhugit atuttiaqtut hanalrutai, tapkuat ilaqalat utiqviunit, pivaliatitni piqatigiplugit tapkuat nunaqaqaqtut inungnut, piplugit ilitquhiit, ilihimanit, ukpirinit tarniqnutlu pigiyait piyauni pihimaittumik ihumamiqni, hivuagut tuhaumatitnilu angiqnit uvaluniit ihuinaqni tapkuat maligait, pitquhit ilitquhiitlu.

Nakataani 12

1. Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit aturiangit, pitquhiqaqnit, pivaliatitni ilihautiginilu tarniqmun ukpirniqmutlu pitquhiit, ilitquhit aliahutaunilu; tamna pilarniq ihuaqhihimani, hapummini, pilanitlu inmigurutit ukpiriyamingnut ilitquhiitlu inait; tamna pilarniq atuqni munarinilu aliahutaunit pinahuaqnit; pilarniqlu ihuaqhatqikhaqninut inungnut timigiyait.

2. Nunaqyuat piyalgit qiniqni pilaqnit pilariangi tamnalū/ualuniit ihuaqhatqikhaqnit aliahutauni pinahuaqnit inungnut timigiyait pihimayamingni atuqhugit naamaktumik, takukhauyumik atuttiaqtumiklu hanalrutai pivaliatitnit piqatigiplugit tapkuat nunaqaqaqtut inungnut piplugit.

Nakataani 13

1. Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit atulitqikhaqninut, atuqni, pivaliatitni nuktiqnilu kingvakhanut atuqpakhimaniqtik, uqauhiit, uqauhikkut pitquhi, ihumaliurutit, titirauhit titiqatlu, taihimanilu pihimainaqnilu inmingni atiriyai nunaluyut, inigiyayut inungnutlu.

2. Nunaqyuat piyalgit atuttiaqtumik piyauni atuqpiariangi tamna pilarut hapummiyayanga atuqpiariangilu tapkuat nunaqaqaqtut inungnut kangiqhimayauni katimayitutnaqnikkut, maligaqtigut, aulatyutinutlu pityuhiit tapkuat piyalgit piqarutayunut tukiliurutai uvaluniit ahii naamaktut piyaunit.

Nakataani 14

1. Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit pinguqtauni munarinilu iliharniqmun havagutiktik havakvitlu piqaqtitni iliharniq nanminiq uqauhiqmingnut, piplugit naamaktumik ilitquhiqtik pityuhiit ilihainiqmun ilitniqlu.

2. Nunaqaqaqtut inmiguqtut, piluaqtumik nutaqat, pilarutilgit tamaitni puqtunit pityuhitlu iliharniq taphuma Nunaqyuap ihuinaqtauhimaittumik.

3. Nunaqyuat piyalgit, piqatigiplugit nunaqaqaqtut inungnut, piyauni atuttiaqtunik pinit, pinahuaqhugit nunaqaqaqtut inmiguqtut, piluaqtumik nutaqat, ilautitlugit tahapkuat inuuyut hilataaninunagiyamingni, pilaqnit, ayuqnaittarangit, iliharniq inmingni ilitquhiqmingni piqatitnilu inmingni uqauhiit.

Nakataani 15

1. Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit harimagini aalatqiknilu ilitquhiqmingni, pitquhiit, atupakhimani pinahuaqpaknilu tapkuat piyalgit naamaktumik piyauni iliharniqmi inungnutlu tuhagakhat.

2. Nunaquyat piyalgit atuttiaqtunik pityuhit, uqaqatigiplugit ikayuqtigiplugitlu nunaqaqaqtut inungnut piyaununut, akiraqtuqni qipalugiyauniq piiqnilu ihuinarniq aturahuaqtitnilu ipiraittailiniq, kangiqhimaniq nakuuyumiklu piqatigikniq tahapkunanga nunaqaqaqtut inungnut tamaitalu ahii ilagiyai inuuhiit.

Nakataani 16

1. Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit pinguqninik inmingni tuhagakhaliat uqauhiqmingni pilaqnitlu tamaita piyauni nunaqaqaqtungittut tuhagakhaliat ihuinaqtauhimaittumik.

2. Nunaquyat piyalgit atuttiaqtumik piyaunit atuppiariangi tapkuat Nunaquyaq-inmingnut tuhaqhitautil puyauni turaqnit nunaqaqaqtut ilitquhit aalatqiknit. Nunaquyat, qipalugiyauhimaittumik atuppiariangi tamaat ihumamirniq uqauhiqnut, pinahuaqtitakhat inmingni tuhaqhitautil naamaktumik turaqnit nunaqaqaqtut ilitquhiit aalatqikni.

Nakataani 17

1. Nunaqaqaqtut inmiguqtut inungnutlu aliagini tamaita pilarutit pinguqtauni malikhugit atuqniit hilaqyuaqmi nunagiyamingnilu havakniqmun maligaq.

2. Nunaquyat piyalgit uqaqatigilugit ikayuqtigilugitlu nunaqaqaqtut inungnut piyauni taihimayut pityuhiit hapummininik nunaqaqaqtut nutqat tapkunanga maniliurutit atupiluktaqnit havarininitlu kitutliqak havat hivuranalat uvaluniit ulapihaqni nutaqap ilihaqnia, uvaluniit huruqtitnia nutqap aaniaqtailinia uvaluniit timinga, ihumaliqutit, tarniq, pittiariniq uvaluniit inuliquitit pivaliatitnit, ihumagiplugit taihimayut qanurililaqnit atuppiaqnitlu iliharniq pilaliqtitynahauqninut.

3. Nunaqaqaqtut inmiguqtut pilaqnilgit piyaungitnit kitunikliqak ihuinaqtauniq qanuritnit havakniqmun tamnalu, taimattaq, havakhanut manikhauhiatlu.

Nakataani 18

Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit piqatauniq ihumaliurutinut pityutit tapkuat aktualaqtai pilarutai, atuphugit niruaqni inmingnik malikhugit tapkuat inmingnut pityuhiit, taimaluttaq ihuaqhihimani pivaliatitnilu inmingnut ihuaqhihimani pivaliatitnilu inmingnut nunaqaqaqtut ihumaliurniq havakvit.

Nakataani 19

Nunaquyat piyalgit uqaqaqtigikniq ikayuqtigikniqlu nakuuyumik tapkununga nunaqaqaqtut inungnut pityutauniatuhugit inmingnik kivgaqtit havakvit pinahuaqhugit pitaqnit ihumamik, hivuani tuahaumattiaqtumiklu angiqnit atuliqniahaqhugit atuqpalianilu piqumat uvaluniit aulatyutit piyauni aktualaqtainut.

Nakataani 20

1. Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit ihuaqhihimani pivaliatitnilu katimayituaqnit, maniliurutit inuliquititlu havagutit ualunit havakvit, nautiumayauni aliahutigininut inmingnik piplutik niqikhaqhiurniq pivaliatitiniqlu, piqatauniqlu ihumamik tamaitni pitqubiit ahiilu maniliurutit hulininik.

2. Nunaqaqaqtut inungnut pittailiyayut pityuhit niqikhaqhiurniq pivaliatitnilu pilarutilgit tapkuninga atulitqikhaqnik.

Nakataani 21

1. Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit, ihuinaqtauhimaittumik, nakuuhivalliqlinut maniliurutai inuuhitnutlu qanuritnit, ilautitlugit, taimatut, tahapkunani iliharniq, havakniq, havaknut iliharniq ilihatqikharniqlu, igluqarniq, halumaniq, aaniaqtailiniq inuuhiqmutlu nautiumaniq.

2. Nunaquyat piyalgit atuttiaqtumik piyauni tamnalul, naamagangat, taihimayut piyauni atuqpiariangi nakuuhivalianginnaqnit maniliurutai inuuhitlu qanuritnit. Piluaqtumik pinahuaqni piyalgit tapkununga pilarutit taihimayutlu piyaqaqnit nunaqaqaqtut inutuqait, aqnat, inulrammiit, nutaqat inungnutlu pimmalutilgit.

Nakataani 22

1. Piluaqtumik pipinahuaqtauni piyalgit pilarutit taihimayutlu piyalgit nunaqaqaqtut inutuqanut, aqnat, inulrammiit, nutaqat inungnutlu pimmaqlutilgit atuqpalianinut una Piniraqnit.

2. Nunaquyat piyalgit atuttiaqtumik, piqatigiplugit tapkuat nunaqaqaqtut inungnut, atuqpiariangi tapkuat nunaqaqaqtut aqnat nutqatlu aliagini tamaita hapumminit atuqpialaqnitlu akirqtuqni tamaita qanuritnit ningaqauni ihuinaqtaunilu.

Nakataani 23

Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit naunaiqni pivaliatitnilu hivulliutyaqnit atugakhaliaqlu atuqtauninut pilarutai pivaliatitninut. Piluaqtumik, nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit hulittiaqtumik ilaunit pivalianinut naunaiqnilu aaniaqtailiniq, igluqarniq ahiilu maniliurutit inuliquititlu havagutai atuhugit taimaitut havagutit aktuayai tamnalul, ayuqnaittarangat, aulani taimaitut havagutit inmingni havakvini.

Nakataani 24

1. Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit inmingnut pitquhiit havautit ihuaqhihimanilu aaniaqtailininut pitquhiit, ilautitlugit tapkuat nunguttailini inmingnut aturialgit havautayut nauhimayut, angutikhat havikhaitlu. Nunaqaqaqtut inmiguqtut pilarutiqaqmiyuttauq pilaqnit, kitinikliqak ihuinaqtauhimaittumiik, tamaitnut inuliquitit aaniaqtailiniqlu kivgaqtutit.

2. Nunaqaqaqtut inmiguqtut piqaqtut aayikkiktumik pilarutit aliagininut puqtuniqepamun piyaulaqni atuqtauvaktut timimun ihumaliqutinutlu aaniaqtailiniq. Nunaqyuat piyalgit piyangi aturialgit atuqtauni piplugit pitaqnit hivunmukpalianiq tamaat ilitturini una pilarut.

Nakataani 25

Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit ihuaqhihimaninut hakugikhivalliqnilu inmingnut taqnit piqatigikni pitquhiqmingnut nanminiriyai uvalunit nayuqtai atuqnilu nunat, nunatagayut, imait hinaangilu tariut ahiilu piqaqnit pihimayangit havariyait kinguvakhanut uumunga piplugu.

Nakataani 26

1. Nunaqaqaqtut inungnut pihimayut pilarutinik nunamun, nunatagayut piqaqnitlu tapkuat pitquhitigut nanminiriyait, nayuqtai uvaluniit ahiagut atuqtai uvaluniit pitagait.

2. Nunaqaqaqtut inungnut pihimayut pilarutit nanminirini, atuqni, pivaliatitni munarinilu pihimayaini pityutigiplugit pitquhitnik nanminiriyai uvaluniit pitquhiit havarini uvaluniit atuqni, tamnaluttauq tahapkuat pihimayai ahiagut pitaqnit.

3. Nunaqyuat piyalgit pipkainiq maligaqtigut ilitturini hapumminilu tahapkuat nunat, nunatagayut piqaqnitlu. Taima ilitturini piyalgit havarini piplugit naalakni pitquhit, ilitquhiit nunalu pitarini havagutai tapkuat nunaqaqaqtut inungnut piyaunit.

Nakataani 27

Nunaqyuat piyalgit pinguqtitni atuqpalianilu, piqatigiplugit tapkuat nunaqaqaqtut inungnut piyaunit, naamaktumik, inmiguqnit, ilikkuqtumik, angmayumik takukhauyumiklu pityuhiit, pipkaqhugit ilitturini tapkuat Nunaqaqaqtut inmiguqtut maligait, pitquhiit, ilitquhiit nunalu nayuqtauni havagutit, ilitturini nalaanitni tapkuat pilarutit nunaqaqaqtut inungnut piplugit nunagiyait, nunatagayut piqaqnitlu, ilautitlugit tahapkuat pitquhiqnut nanminiriyai uvaluniit ahiagut nayuqtai uvaluniit atuqnit. Nunaqaqaqtut inungnut piyalgit pilarutit piqatauniq uumunga pityuhiqmun.

Nakataani 28

1. Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit atutqikhaqninik, piplugit ilaqalaqnit ihuaqhiyaritai uvaluniit, una pilaittanga, nakuamun, naamaktumik ayyikkikniq utiqviunia, nunanut, nunatagauyut piqaqnitlu tapkuat pihimayai pitquhiqnut nanminirini uvaluniit ahiagut pihimani uvaluniit atuqni, tapkuat pitagauhimayut, piyauni, nayuqnit, atuqnit uvaluniit huruqtauni pihimaittumik ihumamik, hivuagut tuhaumaplutiklu angiqnit.

2. Kihiaqut ahiagut ihumamik angiqat tapkuanga inungnut piyaayunut, utiqviunit piyalgit piplugit nunat, nunatagauyut piqaqnitlu ayyikkutai nakuuninut, aktilat maligaqtigutlu qanuritnit uvaluniit maniknut utiqviunit uvaluniit ahiagut naamaktumik pityautqikhaqni.

Nakataani 29

1. Nunaqaqaqtut inungnut pihimani pilarutit nunguttaailini hapumminilu avatigiyauyut havarittiaqnilu pilaqnit nunaktik uvaluniit nunatagauyut piqaqnitlu. Nunaqyuat piyalgit pinguqtitni atuqpalianilu ikayurutit havagutai tapkununga nunaqaqaqtut inungnut tahapkununga nunguttaailini hapumminilu, ihuinaqtauhimaittumik.

2. Nunaqyuat piyalgit atuttiaqtunik piyauni atuqpiariangi pingitni tutqumavit uvaluniit iqaqnit hivuranaqtut hunat piyauni nunaitni uvaluniit nunatagauyut tapkununga nunaqaqaqtut inungnut pihimaittumik ihumamiqni, hivuani tuhaumattiaqtumiklu angiqnit.

3. Nunaqyuat piyaqaqmiyuttauq atuttiaqtunik piyaunit atuqpiariangi, piyaqarangata, tapkuat munarini, ihuaqhihimani ihuaqhatqikhaqnilu aaniaqtailini nunaqaqaqtut inungnut aktuanit taimaittunit hunat, ilaa atuqpalianit.

Nakataani 30

1. Anguyaktit huliniit piyalgit atuqtaungitni nunani uvaluniit nunatagauyuni tapkuat nunaqaqaqtut inungnut, kihimik naamakpata turangayunit inungnut piyumanit uvaluniit ahiagut ihumamik angiqnit tapkuat uvaluniit tukhiqnit nunaqaqaqtut inungnut piyaayunut.

2. Nunaqyuaqtat piyalgit havarittiaqni uqaqqtigiknit tapkununga nunaqaqaqtut inungnut piyaayunut, atuqhugit naamaktumik pityuhiit piluaqtumiklu atuqhugit tapkuat kivaqtuinit havakvit, hivuani atuqtauni nunagiyai uvaluniit nunatagauyut anguyaktinut huliniit.

Nakataani 31

1. Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit ihuaqhihimani, munarini, hapummini pivaliatitnilu tapkuat ilitquhiit pitquhi, pitquhit ilihimani pitquhitlu ilitquhi uqauhit, tapkualuttauq ilaliutini naunaiyutait, pitquhiliqutit ilitquhiitlu, ilautitlugit inungnut naultvigini piqaqnit, nautyutai, havautit, ilihimanit pigiyait nauhimayut angutikhatlu, uqauhiit pitquhit, titiqat, hanatyuhit, ulapqinit pitquhiitlu ulapqinit takukhaunitlu qungiaqatlu hanauyaqnit. Piqaqmiyuttauq pilarutainik ihuaqhihimani, munarini, hapummini pivaliatitnilu ilihimaniriyaktik pigiyaunit tahapkunaungatut ilitquhiit pitqutituaq, pitqihit ilihimani, pitquhiitlu ilitquhiit uqaahirinit.

2. Piqatigiplugit tapkuat nunaqaqaqtut inungnut, Nunaqyuaqtat piyalgit atuttiaqni piyaunit ilitturininut hapumminilu tapkuat atuqtauni tahapkuat pilarutit.

Nakataani 32

1. Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit naunaiqni pivaliatitnilu hivulliutyaqnit atugakhaliatlu tapkuat pivaliatitni uvaluniit atuqni nunaktik uvaluniit nunatagauyut ahiilu piqaqnit.

2. Nunaqyuaqtat piyalgit uqaqaqtigikni ikayuqtigiknilu nakuuyumik tapkununga nunaqaqaqtut inungnut piyauyut atuqhugit inmingnut kivgaqtiuyut havakvit pinahuaqhugit pitaqnit ihumamik tuhaumayumiklu angiqnit hivuani angiqtaunit kitutliqak havanguyut aktuayut nunagiyainut uvaluniit nunatagauyut ahiilu piqaqnit, piluaqtumik atatyutainut pivaliatitnit, atuqtaunit uvaluniit amuqhaqni havikhat, imaq uvaluniit ahii piqaqnit.

3. Nunaqyuaqtat piyalgit piqaqtitni atuttiaqtut havagutai naamaktunik hugiatqiknit kitunutliqak taimaittut huliniit, naamaktumiklu piyaunit piyalgit ihuaqhigiaqni ihuilrut avatiliqutinut, maniliurutit, inuliquitit, ilitquhiit uvaluniit tarniqmun aktuanit.

Nakataani 33

1. Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit naunaiqninut inmingnut hunaanit uvaluniit ilauvigini malikhugit ilitquhiqtik pitquhiitlu. Una ihuityutaungittuq pilarutmun tapkuat nunaqaqaqtut inmiguqtut pitaqninut nunataqhimanit tapkuat Nunaqyuat nunaligiyai.

2. Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit naunaiqninut tapkuat hanalrutit tikkuqaqhilniqlu ilauvigini havakvigiyait malikhugit inmingnut pityuhiit.

Nakataani 34

Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit aturahuaqtitninut, pivaliatitni ihuaqhihimanilu tapkuat havakvit hanahimani naunaittutlu ilitquhit, tarniit, pitquhit, pityuhit, pitquhiuni tamnalu, piplugu atuqtuni, apiqhuiyinu havagutai uvaluniit pitquhiit, malikhugit hilaqyuaqmi inungnut pilarutit atuqtauvaknit.

Nakataani 35

Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit naunaiqninut tapkuat havarini tapkuat inmigt nunaligiyamingni.

Nakataani 36

1. Nunaqaqaqtut inungnut, piluaqtumik yahapkuat aviktaunit hilaqyuaqmin kikligiyainut, pilarutilgit ihuaqhihimani pivaliatitnilu turaqviunit, piqatigikni ikayuqtigiknilu, ilautitlugit huliniit tarniqmun, ilitquhiit, katimayituaqnit, maniliurutit inuliquititlu piplugit, inmingnut ilauninut tahapkualuttauq ahii inungnut akiani kikligiyai nunat.

2. Nunaqyuat, uqaqaqtigiplugit ikayuqtigiplugitlu nunaqaqaqtut inungnut, piyalgit ikayuqtiginilu nunaqaqaqtut inungnut, piyalgit atuttuaqnit piyaunit havagutainut atuqtaunit atuqpiqtitnilu tapkuat atuqpaliani una pilarut.

Nakataani 37

1. Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit ilitturiyaunit, tautukni aturiaqaqtitnilu angirutit, angirutauyut ahiilu atuttiaqtut ihuaqhautit iniqtiqni tapkununga Nunaqyuat atuqnit naalaknilu taimaittut angirutit, angirutauyut ahiilu atuttiaqtumik ihuaqhautit.

2. Piittuq uumani Piniraqnit tukiliurutauni mikhigiaqtitni uvaluniit piiqnit tapkuat pilarutit tapkuat nunaqaqaqtut inungnut piqaqnit angirutini, angirutauyut ahiilu atuttiaqtumik ihuaqhautit.

Nakataani 38

Nunaqyuat, uqaqaqtigiplugit ikayuqtiginilu nunaqaqaqtut inungnut, piyalgit piyauni naamaktut piyaunit, ilautitlugit piquyaqni piyaunit, pitaqninut tapkununga uumani Piniraqnit.

Nakataani 39

Nunaqaqaqtut inungnut pihimayut pilarutmik pilaqninut kiinauyaliqutit pitqubiliqutitlu ikayuqnit talvanga Nunaqyuat atuqhugitlu hilaqyuaqmi ikayuqtiginit, aliagiyauninut tapkuat pilarutit piqaqnit uumani Piniraqnit.

Nakataani 40

Nunaqaqaqtut inungnut pilarutilgit pilaqninut aturahuaqtitnilu ihumaliurut atuqhugit naamaktut nakuuyumiklu pityuhiit ihuaqhigiarutinut ihuilrunut maamagityutaungitnilu tapkununga Nunaqyuat uvaluniit ahii piqatauyut, tapkualuttauq atuttiaqtumik ihuaqhautit tamaitnut ihuaqutaunit tapkuat iningnut katitlugitlu pilarutit. Taimaittut ihumaliurutit pipkaiyut ihumagiyaunit pitqubiqnut, pitqubiiit, maligait maligaqnilu havagutai tapkuat nunaqaqaqtut inungnut piyauyut hilaqyuaqmilu inungnut pilarutit.

Nakataani 41

Tapkuat inuutyutit taihimayutlu havakvit tapkuat Nations Unies havagutai ahiilu avatingnut kavamaliqutit timiuyut piyalgit ikayuqhiutini tapkuat piqaqnit uumani Piniraqnit atuqhugit atuliqtitnit, taimaluttauq, kiinauyaliqutit ikayuqtigiknit pitqubiliqutitlu ikayuqrutit. Pityuhiit piyaunilu atuqpiariangi piqtaunit tapkuat nunaqaqaqtut inungnut uumunga pityutit aktuanit tapkununga piyalgit pinguqtaunit.

Nakataani 42

Tapkuat Nations Unies, timigiyait, ilautitlugit Atuinaqtut Katimavi tapkununga Nunaqaqaqtut Pityutit, taihimayutlu havakvit, ilautitlugit nunaqyuami puqtunit, tapkuatlu Nunaqyuaqtat piyalgit aturahuaqtitni ukuat Piniraqnit kinguaguqlugitlu atuutiariangi uumani Piniraqnit.

Nakataani 43

Tapkuat pilarutit ilitturini hamani piyut mikiniqhamik atuqtauvaknit anniumaniq, harimahukniq inuuhiriknitlu tapkuat nunaqaqaqtut inungnut hilaqyuaqmi.

Nakataani 44

Tamaita pilarutit ihumamiqnilu ilitturiyauni hamani ayyikkiktumik piqpiarniraut angutitut aqnanutlu Nunaqaqaqtut inmiguqtut.

Nakataani 45

Piittuq uumani Piniraqnit piyaulaqni mikhigiarutauni uvaluniit piiqni tapkuat pilarutai nunaqaqaqtut inungnut pihimani taty a uvaluniit piyaqalat pitaqnit hivunikhami.

Nakataani 46

1. Piittuq uumani Piniraqnit piyaulaqni tukiliuqnit piniraqni kitunutliqak Nunaqyuaq, inungnut, ilagit uvaluniit inungmun kitunikliqak pilarut piqatauinut kitutliqak huliniit uvaluniit havarini kitutliqak huliniq kikluqtut tapkununga Maligaqyuat tapkununga Nations Unies uvaluniit piyauni pilarutit uvaluniit aturahuaqtitni kitutliqak huliniit tapkuat ilauhuiqtitni uvaluniit nakunngiqni, katitlugit uvaluniit ilagut, tamna nunatagauyuq nakuunia uvaluniit katimayituaqnia atauhiunit nunagiyauni inmigurutitlu Nunaqyuat.

2. Atuqnik tapkuat pilarutit taiyauyut talvani taty Piniraqnit, inungnut pilarutit atuqtauvaknitlu ihumamirniq tamaita piyalgit naalaktaunit. Tamna atuqnia pilarutit hivunmuktauyut uumani Piniraqnit piyalgit pityutauni kihimik taimaittut kiklilirutait naunaiqnit maligaqtitigut malikhugitlu tapkuat hilaqyuaqmi inungnut pilarutit aturiaqaqnit. Kitutliqak taimaittut kiklilityutit piyalgit ihuinarutaungitnit piyaunilu piyalgit kihimiunit piplugit nautiuanit piplugu ilitturinit naalaknilu pilarutitut ihumamiqnitlu ahiitut pitaqnilu taimatut pinahuaqniqhaunilu piyaqaqnit ihumamirnaqtunut inuuhit.

3. Tamna piqarutaunit ihuaqhiyauyut uumani Piniraqnit piyaulgit tukiliuqnit malikhugit tapkuat ihumagiyaunit nakuaturniq, ihumamirniq, naalaknit inungnut pilarutit, naalaknit inungnut pilarutit, ayyikkiktitaunit, ihuinaqtaungitnit, nakuuyumik aulatyutaunit nakuuyumiklu ukpirinit.